

ศิลปากรถวายปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่ได้ทรงฟื้นฟูพระราชพิธีสำคัญคืนสู่สังคมไทยมากมาย และทรงริเริ่มศิลปกรรมใหม่จนกลายเป็นต้นแบบแห่งพุทธศิลป์รัตนโกสินทร์ และการนำหลักประธานมาใช้กับศิลปไทยโบราณด้วยเทคนิคร่วมสมัย จนได้รับการยอมรับร่วมกัน

สภามหาวิทยาลัยศิลปากร ได้มีมติที่จะขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาศิลปไทย) แต่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และยังมีมติที่จะมอบปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาโบราณคดี คือ ม.จ.สุภัทรดิศ ดิศกุล และสาขาประยุกตศิลปศึกษา คือ นายสนธิ ดิษฐพันธ์ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๙ ในวันที่ ๑๔ ก.ค. ๒๕๔๐ ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ

มติของสภามหาวิทยาลัยศิลปากร เกิดขึ้นจากการที่ได้เห็นความสนพระทัยในด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นอย่างมากของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานพระราชปรารภ พระราชดำริ พระราชวินิจฉัยในโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติทั้งจิตรศิลป์ ประยุกตศิลป์ และศิลปะพื้นบ้าน และยังทรงมีพระบรมราโชวาทให้คนไทยเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติอยู่เสมอ

ตัวอย่างสำคัญในความสนพระทัยและทรงทำให้วัฒนธรรมไทยอันสำคัญยังดำรงอยู่ ได้แก่การที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฟื้นฟูพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญขึ้นใหม่อีกครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ และได้เสด็จฯ ไปประกอบพระราชพิธีดังกล่าวด้วยพระองค์เอง หลังจากที่เคยมีการยกเลิกพระราชประเพณีอันสำคัญนั้นมาตั้งแต่ปี ๒๔๗๙

นอกจากนี้ยังได้ทรงฟื้นฟูพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินทอดผ้าพระกฐินโดยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคเมื่อปี ๒๕๐๔ และพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค เมื่อปี ๒๕๐๖ รวมทั้งยังได้พระราชทานฤกษ์ในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยแขนงอื่น ๆ ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม การดนตรี และภาษาไทยด้วย

พระราชประสงค์ในพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงอยากให้ศิลปไทยแขนงต่าง ๆ มี

การพัฒนารูปแบบ เรื่องราวเทคนิควิธีการตลอดจนเนื้อหาสาระและอุดมคติในการสร้างสรรค์ให้ก้าวหน้า มีรูปลักษณะเฉพาะตนเหมาะสมกับยุคสมัย โดยยึดรากฐานจากศิลปไทยที่ทรงคุณค่าในอดีต เช่น ในการสร้างพระพุทธรูป ที่ทรงมีพระราชดำริและพระราชวินิจฉัยว่า ส่วนพระพุทธรูปต้องมีพุทธลักษณะที่สง่างามแข็งแรง ไม่แข็งกร้างดังเพื่อให้เกิดความรู้สึกเหมือนเป็นที่พึ่งแก่พสกนิกร จนเกิดเป็นพระพุทธรูป ภ.ป.ร. ๒ และเป็นต้นแบบแห่งพุทธศิลป์กรุงรัตนโกสินทร์

ในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ก็ได้ทรงจัดพิมพ์พระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” ขึ้น นับเป็นโครงการส่วนพระองค์ชิ้นสำคัญ ดังที่มีพระราชดำรัสในการเปิดศักราชธรรมดั่งกล่าวครั้งแรกว่า “ที่เป็นผลงานอันเป็นที่รักของข้าพเจ้า” และได้ทรงรวบรวมสหวิชาการไว้มากมายในพระราชนิพนธ์ดังกล่าว จึงนับเป็นผลงานที่แสดงถึงพระปรีชาสามารถทั้งด้านวรรณศิลป์ และทัศนศิลป์ และแสดงลักษณะของศิลปกรรมประเภทหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ ๙ ที่ประสานลักษณะศิลปไทยประเพณีและเนื้อหาของโบราณ

ส่วนการมอบปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาโบราณคดี แต่ ส.หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล อดีตคณบดีคณะโบราณคดีและคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เนื่องจากทรงมีผลงานวิจัยทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะมากมาย รวมทั้งยังได้ทรงนิพนธ์และแปลหนังสือต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จนได้รับความนิยมนับเป็นตำรับตำราในการสอนอย่างแพร่หลาย และยังได้ทรงดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในองค์กรต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ทั้งของไทยและต่างประเทศด้วย ขณะที่นายสนธิ ดิษฐพันธ์ ผู้ได้รับปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาประยุกตศิลปศึกษา เคยดำรงตำแหน่ง ผอ.กองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร และได้สร้างผลงานศิลปะมากมาย รวมทั้งบุกเบิกงานจิตรกรรมแบบปัจจุบัน เช่น สีนํ้ายูกสงครามโลกครั้งที่ ๒ และเคยเขียนพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยสีน้ำมัน ประดับตามตู้ต่าง ๆ มากมาย และได้เขียนภาพจิตรกรรมที่ข่อยอุหาผ่นงูโอบสดของวัดเบญจมบพิตรอีกด้วย.